

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Educarea voinței în spirit creștinesc.

VI.

— Articol final. —

În privința celor spuse în rândul trecut, evangelia ne înșiră cazuri surprinzătoare. Să luăm de ex. pocăirea lui Zacheu.

Iisus Cristos trecea prin Iericho, încunjurat de mase dese de popor. Folosindu-se de ocaziune, un om cu numele Zacheu, mai marele vamșilor și om cu mare avere, căută să se apropie de Iisus, pentru a-l vedea, dar nu știu cum să înceapă lucrul. Nu se putea decide să se arete deodată lui Cristos, pentru că se credea nevrednic să o facă aceasta. Chiar și numai gândindu-se la trecutul său, trebuia să-i roșască obrazul de rușine și să i-se strângă inima de durere. Putea să fie locul lui lângă Cristos, lângă marele învățător al iubirii și al adevărului, când el era despoietor al poporului, turburător al celor slabi și fără scut? Nu, mai curând intră Zacheu în pământ, decât să se prezinte în fața acestui drept, lipsit de orice avere, întimpinându-i privirea din ochii cei curați, din ochii, despre cari se spunea, că au puterea de a străbate până în adâncul sufletului și de a vedea orice secret al inimei.

Și totuși, inima sa ardea de dorul să vadă pe Cristos. Atâtea auzise Zacheu despre bunătatea, despre mărimea și sfințenia acestui Iisus, care acum trece prin Iericho, încât sufletul său se simțea mînat spre el. Zacheu văzuse, atât în viața sa proprie, cât și în viața altor oameni din împrejurimea sa, atât de puțin adevăr, încât foarte mult ar fi dat, pentru ca să poată vedea acum, fie și numai pentru odată, pe acela, care însuși e adevărul, și care propoveduește și altora adevărul.

Durere, Zacheu era mic de statură, și nu putea să vadă pe Iisus

nici din depărtare, în urma aglomerației celei mari. Atunci i-a venit o idee bună. A alergat înainte, s'a urcat într'un frăgariu de pe drumul pe care avea să treacă Iisus, și stătea așa în așteptare. Când a ajuns Cristos la locul acesta, și-a ridicat în sus privirile și văzând pe Zacheu i-a zis: „Vină jos din pom Zacheu, pentru că eu încă astăzi trebuie să intru în casa ta“.

Zacheu nu știa ce să se facă de bucurie. S'a aruncat jos din pom și a primit cu bucurie pe Iisus la sine.

Puținele cuvinte ale Mântuitorului au fost de ajuns, ca inima lui Zacheu să se schimbe la moment. Cugetul, că Iisus, mai marele tuturor dreptilor, nu l-a disconziderat, nu l-a disprețuit, pe el, cămătarul necinstit, a luminat ca fulgerul sufletul său întunecat. În mintea lui Zacheu s'a aprins lumină. Să poftască numai ceilalți și să-l disprețuiască și mai departe, ca pe un dușman răutăcios, râvnitor după bani și mult păgubitor, căci în mintea sa era acum clar ca lumina soarelui, că înaintea lui Dumnezeu încă nu e perdută cauza sa, că în internul său mai este o schinte vie dumnezeiască, pe care marele oaspe a pus preț, și care are să formeze cea mai prețioasă avere în întreaga viață următoare a lui Zacheu. Lucrurile toate, pentru cari mai înainte Zacheu călca în picioare binele și adevărul, au pierdut acum orice valoare în ochii săi. Pentru Zacheu un lucru mai avea însemnat: să se facă vrednic de bunăvoința, pe care i-a arătat-o Iisus în mod atât de neașteptat. Și Zacheu a pășit înaintea lui Cristos, și i-a spus așa: „Doamne, dau jumătate din bunurile mele săracilor; și dacă am înșelat pe cineva, îi dau de patruori atâta îndărăt cât am luat dela el“. Și Iisus i-a răspuns astfel: „Astăzi s'a coborât bine cuvântare asupra casei acesteia“.

O parabolă veche indiană iarăși ne

spune, că un părinte a rupt o poamă coaptă de pe creanga încărcată a unui pom, și desfăcându-o în două a arătat-o copilului său, întrebându-l că ce vede? „Un sâmbure mic“, — a fost răspunsul copilului. „Ia sâmburele acesta, sparge-l în dinți, și spune-mi ce ai găsit în el?“ a zis tatăl mai departe. Iar fiul făcând întocmai a răspuns, că în sâmbure nu se mai găsește nimica. „Vezi fiul meu, — i-a zis acum înțeleptul său tată, — tocmai aci, în mijlocul sâmburelui, unde tu nu vezi nimica, zace posibilitatea vieții unui pom mare și puternic, din fructele căruia sute de oameni se pot sătura, și la umbra căruia sute de obosiți se pot odihni, și nu se cere alta, decât ca sâmburele să cadă în pământ roditor, unde să poată încolți și răsări“...

Învățătura din parabolă e evidentă.

Câte astfel de seminte nu se nimicesc în noi, în fiecare, numai pentru că suntem destul de ușuratici, ca și copiii, și nu găsim nimica în ele, nu le dăm nici o atențiune!

Câte sentimente înalte și sfinte nu vin înădușite în noi, pentru că nu le dăm atențiunea necesară, pentru că nu le procurăm terenul de lipsă, ca să se desvolte și întărească în noi!

Și așa se întâmplă apoi, că inima ni-se împetrece cu anii, — cu toate că era simțitoare și plină de căldură. Tot mai rar se deșteaptă în noi boldul spre a face bine, ba mai târziu nici actele cele mai elementare de iubire și adevăr nu le mai săvârșim, cu toate că viața e atât de săracă în fapte bune și se dorește atât de mult după ele! Cine e om însă, om desăvârșit, le face, pentru că îl împinge inima să le facă. Sunt însă rari, foarte rari oamenii desăvârșiți!...

vea pentru preoți „chițibușeriile acelea dogmatice“ despre Dzeu Tatăl și Dzeu Fiul, stabilite și limpezite în cutare sinod dela Nicheea.

Noi pentru analogia cazului, numai atâtea spunem, că ne îndoiem de putința scrierii unei poezii, sub toate raporturile neexcepționabile, din partea unui poet, care nu este în deplina cunoștință a condițiilor fundamentale poetice. Dar cinstea asta de a îngropa „Revista teologică“ încă înainte de naștere, a fost hărăzită chiar numai „Luceafărului“, care ia și făcut un frumos prohod din înălțimea sferelor sale, cu o rară intuiție poetică. Și astfel a dat gata „Revista teologică“ fără multă bătaie de cap. Nu taxez aici cu adevăratul atribut această ținută, pentru că i s'a dat „Luceafărului“ răspunsul cuvenit, în coloanele acestui ziar. Noi regretăm numai, că oameni cu cultură largă, și în deplină cunoștință a nevoilor noastre, s'au declarat atât de fâșii și într-o formă insinuantă, contrari editării revistei, chiar înainte de a apărea.

Rămâne însă caracteristică moralitatea cazului, care nu îndreptățește pe mulți să fie conziderați așa, după cum vreau să

Înmormântarea lui V. Babeș.

Marți, în 5 Februarie n. au fost așezate în mormânt rămășițele pământești ale marelui fruntaș român *Vincențiu Babeș*, ale luptătorului național, care mai bine ca jumătate secol și-a servit neamul și biserica cu zel, pricepere, credință și statornicie.

Ultimul act în viața noastră publică, la care a luat parte decedatul *Vincențiu Babeș*, a fost alegerea de episcop pentru dieceza Aradului săvârșită în anul 1902, după moartea episcopului Goldiș. *Babeș* s'a prezentat la sinodul electoral însoțit de medicul său, pentru a-și da votul după cum îi dicta conștiința, ear după votare a plecat imediat din sinod.

Prohodul s'a săvârșit la orele 3. d. a. în locuința dlui avocat Dr. *Emil Babeș*, fiul decedatului, prin P. C. Sa Arhiepiscopul *Augustin Hamcea*, — ca mandatar al Preasfinției Sale, domnului episcop, *Ioan I. Papp*, — asistat de preoții *Ghenadie G. Bogoerici* și *Ioan Murnu Gheorghida*, parohul bisericii grecești din Budapesta. Răspunsurile le-a dat un cor mic de studenți universitari. Public puțin. Peste tot, înmormântarea n'a fost față de decedatul manifestată pe care a meritat o, și nici pe departe n'a stat în raport cu mărimea și însemnătatea mortului. Dar de unde să și iai public românesc în Budapesta?

Pe sicriul răposatului au fost depuse mai multe coroane: dela fii, dela Academia Română, dela Liga culturală, și dela partidul național român, cu inscripția greșită: „Primului său președinte.“

După terminarea ceremoniei la casa mortului, sicriul a fost ridicat și așezat în carul mortuar, apoi transportat la *Albertfalva*, sat aproape de Budapesta, unde se află o mică moșie a doamnei *Babeș*. A fost însoțit de 12 trăsuri, în cari s'au așezat membrii familiei, persoanele bisericești, și câțiva studenți.

La cripta familiară din *Albertfalva* (nouă, și acum sfințită), s'a mai făcut o mică slujbă religioasă, și apoi sicriul a fost așezat în sinul pământului, unde *Vincențiu Babeș* își doarme somnul de veci.

Odihnească în pace!

FOIȘOARĂ.

În jurul „Revistei teologice“.

Pornesc din constatarea, că hrana sufletească o culeg astăzi cei mai mulți aproape exclusiv din ziare și reviste. Și puține instituțiuni sunt, cari să ajute atât de mult dezvoltarea culturală a unui popor, decât chiar ziaristica. Se discută numai faptul, că oare această dezvoltare este ea cea adevărată, cea sănătoasă și nu se întâmplă cumva, ca slova ziarelor să întoarcă mulțimea spre povârnișuri, prin cunind confuzie, sau în cazul cel mai bun, o rămânere pe loc, și că satisfac ele peste tot condiției fundamentale, de a se face folositoare în orice chip, aceluia, pentru cari se scriu? Discuțiile încep de obicei la numerii întâi, și dela felul cum continuă a apărea, atarnă și prelungirea sau încetarea aprecierilor. Că peste tot astăzi, ziare și reviste de un caracter mai general, nu mulțămesc pe unii sau alții, este chestie de gust și temperament. Rămâne însă faptul, că existența lor este o necesitate cul-

turală. Iar ce privește aprecierea unei reviste de specialitate, pentru aceasta nu ajunge numai o anumită cantitate de gust și temperament, ci e lipsă de o înțelegere dreaptă a nevoilor aceluia pentru cari se scoate, și a vremurilor cari o cer. Și că editarea unei reviste teologice la noi este o necesitate de mult simțită, nu mai e nevoie să se arete. Dar, că unora totuși nu le vine la socoteală apariția „Revistei teologice“ din Sibiu, asta se explică prin o lipsă de înțelegere corectă a rostului ei, ori apoi anumite interese, poate că, sunt, cari îi fac să nu vadă folosul mare ce l'ar aduce o astfel de revistă. De fapt, revista a fost primită cu bucurie de aproape toate ziarele și revistele dela noi și de peste munți, spunându-se frumoase cuvinte de încurajare, ceea ce dovedește, că ea trebuia să apară. Numai chiar una s'a grăbit, ca încă înainte de naștere, să o supună bottezului de foc, vestind cu o rară hotărâre absolută ei netrebuință pentru preoți. Și pentru că să fie motivat acest soi de „judecată“, a tras în „mășină“ cu repezeală întreaga biserică cu canoanele și pravilele ei „sterpe“, neputând înțelege cu minte laică, ce rost și ce folos pot a-

se prezinte înaintea obștei românești. De altcum așteptăm, conform promisiunii din acelaș număr dela 15 Decembrie a. t., că acum după ce întâiul număr a apărut, „Luceafărul“ să se justifice(?), adică să recunoască neîndreptățirea expectațiilor, căutând să dovedească în alte chipuri, moralitatea publicisticii. Noi înțelegem, că poate eventualele temeri de pierderi materiale ce le-ar suferi „Luceafărul“ prin scoaterea „Revistei teologice“ au îndemnat pe conducătorii lui să scrie așa veninos; dar nu pricepem, cum de în contul acestei temeri au riscat să jertfească moralitatea revistei lor. O lămurire deci, e de nevoie în orice caz.

Alt fapt caracteristic este, că unele ziare, pe lângă înregistrarea apariției „Revistei teologice“ au dat chiar sfaturi și îndrumări, așa zise binevoitoare, d. p. că anume în ce direcție ar trebui ținută revista. Firește, că libertatea exprimării convingerilor proprii în publicitate, în chestii de interes general, o are origine în astfel din acest punct de vedere este justificabilă pășirea cu sfaturi a aceluia care le face. Să discutăm numai aceea, că care cei ce și iau această sarcină, au deplină înțelegere

După terminarea prohodului s'au rost-
tit *trei* vorbiri, și anume, din partea Prea-
cuvioșiei Sale, Arhimandritul Hamsea, din
partea deputatului dietal Dr. Alexandru
Vaida-Voevod, și din partea studentului uni-
versitar Pompiliu Nistor. Le dăm în între-
gime, după cum urmează.

I.

*Cuvântarea Prea Cuvioșiei Sale Arhimandri-
tului Augustin Hamsea.*

Jalniciei ascultători! Stând în fața ace-
stui sicriu în reprezentanța sfintei noastre
biserici, în reprezentanța Înalt Preasfinției
Sale a Domnului Arhiepiscop și Metro-
polit și a Preasfințiilor Arhiepiscop și Metro-
politei noastre, trei sunt cu deosebire mo-
mentele, cari stăpânesc sufletul și inima.
mea.

Este doliul profund, în carele este
străpunsă o familie fruntașă din societatea
noastră, este doliul bisericii și al poporu-
lui, este doliul nostru, al tuturor, cari am
fost martori ai rodniciei sale activități, de-
puse în agrul cel sfânt al Domnului. În
același timp privind asupra acestui sicriu,
vedem înălțându-se deasupra lui o icoană,
în care ni-se înfățișează în colorii vii e-
poca cea mai grea, cea mai însemnată, și
și cea mai bogată în fapte mărețe a isto-
riei noastre bisericești. Ear ca al treilea
moment stăpânit este astăzi sufletul și i-
nima mea de greutatea aprecierii faptelor
și virtuților defunctului, și mai cu seamă
de întrebarea, că oare noi, generațiunea
actuală, și generațiunile, cari ne vor urmă,
putea-vom intra și pătrunde cu deplină dem-
nitate în continuitatea faptelor, cari carac-
terizează epoca, în care a trăit și a lucrat
răposatul în Domnul?

Privind în această icoană vedem, că
răposatul V. Babeș, abia eșit din școală,
— plecând pe calea vieții publice — în-
tră în șirul acelei pleiade de bărbați de
adevărată valoare istorică, cari în frunte
cu fericitul intru aducere aminte Metro-
polit Andrei și cu ilustrii membrii ai fa-
miliei Mocsonyi, au realizat în jumătatea a
doua a veacului trecut visul de aur al bi-
sericii și poporului nostru: reactivarea ve-
chei noastre Metropolii autonome, despăr-
țirea ierarhică de coreligionarii sârbi și
clădirea întregului organism al sfintei noas-
tre biserici pe bazele ei canonice primi-
tive și în spiritul genuin al creștinismului.

În întreg timpul, cât s'a lucrat la re-
alizarea acestor mărețe fapte, pe răposatul
il vedem pururea între fruntașii muncitori.

Născut din popor, crescut în un spi-
rit adevărat creștinesc, și însușit de tre-
bunțile culturale ale poporului, — cu în-
cepere dela anul 1846, când a pășit
pe terenul vieții publice, ca profesor al
preparandiei din Arad, — timp de mai
bine de o jumătate de veac: răposatul în
toate funcțiunile, ce a ocupat, și-a valorat
cu deplină conștiință talentul, cu carele

Dumnezeu a voit să fie înzestrată și im-
podobită viața sa. Și analelele istoriei noas-
tre bisericești vestesc astăzi, și vor fi tot-
deauna mărturia vie a ochiului ager, a in-
sufletirii, a energiei și caracterului său
nepătat, păstrat cu deplină sfințenie până
la ultima sa răsufrire.

Aceste sunt frumoasele calități, prin
cari s'a distins răposatul, atât la ridicarea
edificiului bisericii noastre autonome, cât și
la organizarea ei pe bazele canonice pri-
mitive și mai târziu într-o nimerita punere
în aplicare a dispozițiilor statutului nos-
tru organic.

În fața acestor calități, prin cari ră-
posatul a contribuit cu succes la măreția
istoriei noastre bisericești din trecutul mai
apropriat, îndrăsnesc a constata cu vecinici-
le cuvinte ale Mântuitorului, că bărbatul
carele astăzi se desparte de noi, „nu a
muri, ci doarme“ și plecând pe calea ve-
ciniciei, viu rămâne prin viața și faptele
sale în mijlocul nostru, viu și intrat aici
pe pământ în șirul acelor oameni de
valoare, cari în istoria popoarelor strălu-
cesc ca un far luminător cu deplină pu-
tere instructivă asupra generațiilor viitoare
și în momentul, când după credința noas-
tră defunctul trece la viața cea netrecă-
toare, răposatul duce cu sine în mormânt
conștiința, că „luptă bună a luptat“, și
mergând să primească cununa vieții celei
neperitoare în ceruri, — lasă în urma sa,
viața și nemurirea, dobândită aici pe pământ
prin activitatea și faptele sale.

Aceasta este moștenirea, care o lasă
răposatul familiei sale, aceasta este moș-
tenirea, care ni-o lasă și nouă tuturor și
în fața acestei moșteniri, alinare și mân-
găiere simțim noi și familia rămasă în
doliu în momentul despărțirii, urmată după
rânduilele firii omenestii, — pentru că orice
altă avere, din câte preocupă pe om pe
acest pământ, vine și se trece și numai o
singură avere poartă timbrul nepericiunii:
sufletul curat, când acesta este adăpat din
isvoarele nesecate ale evangheliei domnu-
lui, și astfel stăpânit în întreaga ființa sa
de doctrina neînșelătoare a religiunii cre-
știne.

Lăsând după sine această moștenire,
răposatul în momentul despărțirii mai are
o ultimă datorie aici pe pământ, care o
împlinește prin mine. Mulțămeste fami-
liei, și în special iubitei sale soții pentru
ajutorul ce i-au dat în întreg cursul vieții
și pentru îngrijirile, ce i-au dat în timpul
morbii lui, — punându-i la inimă, să-i
păstreze amintirea și să cultiveze virtuțile
ce isvorăsc din doctrina neînșelătoare a
religiunii și din alipirea către biserica
mamă. De asemenea vă mulțămeste prin
mine răposatul și Dvoastră tuturor, cari
ați venit aici din apropiere și depărtare,
ca să-l petreceți la locul de vecinică o-
dihnă.

Căci de sigur nu s'a scos revista pentru
Nemți sau Unguri, ci pentru noi, și e clar,
că locul întâiu au să-l țină trebuințele
noastre sufletesti. Aceasta credem, că o
știu foarte bine și redactorii, fără a fi fost
nevoie să li-se mai spună. Dar a restrânge
cadrele revistei numai la aceste trebuințe,
ni-se pare a înțelege greșit rostul ei. Noi
avem lipsă de învățăturile mari ale isto-
riei, de faptele popoarelor mai înain-
tate, de înțelegerea instituțiilor culturale
sănătoase, cari au pricinuit întărirea și
progresul lor. Căci de sigur nu suntem
atât de grozavi, încât să nu mai avem lipsă
a ne uita la alții, și a învăța dela ei lu-
cruri, cari prefăcute după firea și trebuin-
țele noastre, ni-ar face numai bine. Peste
tot, revista și-a mărturisit atât de înțele-
gător crezul și programul muncii în cu-
vântul către cetitori, încât numai mira ne
poate împrejurară, că vin unii și repe-
tesc aceleași lucruri; asta nu este decât
osteneală de prisos, sau exces de zel, ba
poate chiar altceva. (Va urma).

a lucrului și competența cuvenită, sau nu,
și că peste tot, poate fi vorba la ei de o
stabilitate și consecvență în principii și
vederi?

Vreau să ating chestia aceasta, pen-
trucă prea sau rezept unele ziare cu sfa-
buri și reflexii la adresa „Revistei teologice“,
deklarând încă de pe acum de nefolosito-
are unele lucruri din întâiu ei număr.
Și dacă cinstiții îndrumători s'ar fi oste-
nit să cetească revista cu mai multă luare
aminte, de sigur că nu s'ar fi grăbit așa
tare cu sfaturile, pentru că „Curântul către
cetitori“ lămurește pe oricine atât de bine
și înțelegător asupra rostului ei și direc-
ției ce o apucă, încât pentru o vreme oare-
care, orice discuție e de prisos.

Unul dintre cei cari sfătuiesc este N.
Fosior, care a tipărit câteva rânduri pen-
tru „Revista teologică“ în nr. 16 al zia-
rului „Lupta“ din Budapesta. Despre fe-
lul cum ar trebui să fie revista, dă scrie:
„Să nu treacă peste nevoile noastre cul-
turale, să nu vorbească decât despre acele
chestiuni, cari au legătură mai mijlocită
sau mai puțin mijlocită, în trebuințele no-
stre sufletesti, neuitând cine suntem, unde
suntem și unde mergem“. Foarte bine.

Împlinind și această datorie, către
Tine Doamne, ridic glasul minții și inimii
mele și Ție mă rog, ca pe robul tău ace-
sta mutat dela noi, cum pe pământ l-ai
făcut vrednic lucrător în agrul cel sfânt
al tău, așa să-l așezi în lăcașurile drepti-
lor, cari din veac bine Ți-au plăcut Ție.
Amin.

II.

*Discursul dlui Alexandru Vaida, rostit în
numele clubului deputaților și al comitetului
partidului național.*

Jalnică adunare! E o pornire firească
aceea, care se manifestă la om prin sim-
țământul recunoștinței înaintea mormântu-
lui a acelor înaintași cari au deschis căile
largi, pe cari umblă generațiile următoare.

Vicențiu Babeș, care de azi încolo
se va sălășui în pământul rece, este din-
tre aceia, înaintea cărora se pleacă inimile
tuturor luptătorilor noștri de pe toate te-
renele în semn de omagiu, în semn de re-
cunoștință.

Noi deputații naționaliști români, în
numele cărora vorbesc, ne aflăm acum la
catafalcul celui mai mare deputat român,
care a cerut vr'odată drepturile neamului
nostru, și aceasta nu în curs de câțiva
ani, ci în decurs de decenii multe. Tocmai
de aceea pentru noi nu e numai un act
de pietate, pe care îl săvârșim de astă-
dată, ci e și o înaltă datorie, pe care ni-o
împlinim aducând marelui înaintaș al nos-
tru pe terenul luptei parlamentare, tributul
nostru de recunoștință eternă.

Căci în adevăr, Vicențiu Babeș a
fost între cei dintâi luceferi politici ai nea-
mului nostru, care a lucrat în această țară
decenii de-alungul, neobosit.

Mare a fost Vicențiu Babeș pe te-
renul politic, mare i-a fost viața lui în
toate faptele lui publice, — mari îi sunt
meritele ca cel dintâiu organizator al par-
tidului național, mari ca ale celui ce a
câștigat și asigurat autonomia și prin ea
viitorul bisericii greco-orientale române,
mari ca ale aceluia ce a fost printre cei
mai mari luminători prin școală al Băna-
tului românesc și al neamului întreg, mari
ca ale unui literat, ale cărui merite le-a
încoronat însuși Academia Română ale-
gându-l membru ordinar al ei, — mari, în
sfârșit, ca ale unui Român care n'a avut
clipe de șovăială în viața sa.

Astfel Vicențiu Babeș ne lasă tutu-
rora o moștenire prețioasă: pilda vie a
abnegațiunii pentru lucrurile mari ale
neamului, pentru câștigarea cărora orice
interes personal trebuie să dispară. Neamul
nostru și familia lui a moștenit dela el
acest talisman. Nu-l va nesocoti niciodată!

Și dacă nu vom putea fi, ce a fost
el, datoria noastră este a lupta din toate
puterile, ca măcar să ne apropiem de el
și să ducem la îndeplinire măcar o parte
din marile fapte, pe cari le-a săvârșit el.

Acesta ne e cuvântul, cu care ne
despărțim, atât de greu, de fruntașul vie-
ții noastre, a cărui amintire nimic nu o
va șterge din inimile noastre ale tuturor!

III.

*Discursul dlui Pompiliu Nistor, rostit în nu-
mele tinerimii universitare.*

Jalnică adunare! La jalea ce o simte
întreg neamul românesc la moartea lui
Vicențiu Babeș, mare între marii bărbați
ai frumoasei falange de glorioși luptători
ai generațiilor vechi, — la prinosul de iu-
bire și venerațiune adus lui de întreg nea-
mul românesc prin reprezentanții bisericii
noastre, precum și ai politicii naționale,
— ne alăturăm prin rostul meu și noi ti-
nerimea universitară română, cărora Vin-
cențiu Babeș ne-a arătat prin întreaga
viața sa, cum trebuie să ne slujim neamul,
chiar și când lupta pentru națiune pretinde
jertfe însemnate, cere jertfrea binelui
propriu față de binele neamului. El a luat
parte la greua muncă a înființării tutu-
rora acelor instituții românești, ale căror
roade le culegem noi cei de astăzi și cei
de mâine.

Mai ales noi, studenții din Budapesta
avem și alte motive de a păstra vie amintirea
lui. Pentru că numele lui încă e între ale

acelor distinși bărbați, de numele cărora
e legată înființarea și susținerea prin cele
mai grele timpuri a societății Petru Maior.

Pe vremurile tinereții sale, prin anii
40 cade prima încheiere a studenților ro-
mâni din Budapesta în societatea numită
„Societatea studenților români din Buda-
pesta“, la înființarea căreia ia parte activă.
Această societate a fost germele socie-
tății „Petru Maior“, care își începe viața
în 1863, deci chiar pe vremea când Vin-
cențiu Babeș se stabilește în Budapesta.
În vremurile bune ca și în zilele negre
ale societății, el a stat în continuu în aju-
torul ei cu sfatul și autoritatea mare, de
care se bucura. De numele lui se leagă
și înființarea bibliotecii societății „Petru
Maior“, care e arma cea mai puternică a
ei pentru ajungerea scopului ei cultural
și pentru care el a dăruit prin anii 70
vre-o sută de opuri.

E natural deci, că tinerețea i-a pur-
tat totdeauna cea mai mare iubire.

Semn al acestei iubiri și recunoștințe
a fost și alegerea lui Vicențiu Babeș prin-
tre primii membrii de onoare ai societății,
precum și edarea portretului lui prin 1870,
pentru ca întreaga obște românească să
cunoască chipul iubit al fruntașului ei.

Prin mine societatea „Petru Maior“
precum și studențimea universitară din
Budapesta își pleacă inima plină de recu-
noștință înaintea măreției numelui acestui
mort al națiunii române.

Dormi în pace bătrân venerat! Să-
mânța aruncată de tine își aduce roadele
sale!

Discursul domnului deputat V. Goldiș,

*rostit în ședința dela 30 Ianuarie 1907 a dietei
ungare.*

(Fine)

Zice Brătianu — nu vreau să plic-
tiresc on. Cameră cu cetirea originalului,
ci voi cită în traducere: (cetește). „Ba
mai vartos, dlor, am mers și mai departe
în prevederile noastre. Dacă o soră a mea
e măritată, eu n'am dreptul să mă amestec
în căsnicia ei; n'am drept să iau nici o
măsură care ar deșteptă în bărbat suspi-
ciunea, că vreau să văr zizanie și neînțe-
legere în casa lor! Dar, dlor, când văd că
bărbatul ei, cumnatul meu, o tractează bru-
tal, ca pe o sclavă, bine știind că e din
neam ales, când văd că ridică cuțitul a-
supra ei, oare atunci n'am dreptul să strig,
să-l împedec dela săvârșirea unei crime?
Și, iată dlor, în înțelepciunea noastră am
mers până la lășitate, căci au sugrumat
în sufletul nostru vaietul.

Vecinii noștri maghiari Andrassy,
Klapka — aici se provoacă la marele An-
drassy, tatăl dlui ministru de interne An-
drassy — și răposatul Teleki, ale cărui
moaște le invoc drept mărturie, știu prea
bine și pot să spună, că noi și atunci,
când am stat pe picior de război, când am
luptat în 1849, pentru noi și pentru ei de
o potrivă, nici atunci n'au întâmpinat la
noi, nici un glas, nici o gândire, care ar
fi intenționat luarea Ardealului, și n'am
cerut dela ei nimic altceva, decât să fie cre-
dincioși ideilor, pe cari le-au trimbițat în
lume și acelor drepturi, pe cari le-au re-
clamat pe sama lor.

Procedura noastră de atunci le-a pu-
tut servi drept chizășie, pentru că atunci nu
mai există dreptul istoric, îl doborâse re-
voluția și cu toate acestea n'am voit să
stăm de vorbă altfel, n'am voit să pur-
cedem pe altă cale.

Și, dlor, cine e rezervat în vreme de
revoluție, cum poate fi exaltat atunci, când
e la putere, când știe prea bine, cât de
grea e răspunderea faptelor sale?

Înainte cu doi ani, înaintea luptei
dela Sadova, au venit aci la București
Andrassy, Klapka și Türr, ca să se înțe-
lească cu noi atunci, când am fi putut a-
junge la un rezultat, și noi nici atunci n'am
cerut nimic dela ei, nici atunci n'am vor-
bit altfel, ca atunci mai înainte.

Pot fi sigure statele vecine, că nu
vom da din parte-ne nici un motiv de

neliniște, să nu uite însă, că atunci, când vor să sugrume pe sora noastră, care trăiește în căsătorie cu ei, sângele acesteia se va lipi de frunțile lor și mai curând sau mai târziu va recunoaște în acest sânge, Roma și patria franceză, sângele lor și nu vor suferi ca nepoții lor să piară". (Mișcare generală. Sgomot. S'auzim! S'auzim!)

Acestea le-a zis Brătianu cu privire la referințele externe ale chestiei naționalităților. Sfârșitul vorbirii dlui ministru de interne este acesta: A iubi, a fi drept față de mulțimea poporului naționalităților, dar a perzeca cu energie neîmpăcată pe agitatori. (Aprobări generale. Sgomot între naționaliști. S'auzim!)

Referitor la aceasta îmi iau voie să citez un capitol din istoria Atenei. (S'auzim!) Pe când Filip Macedoneanul își pusese ochii pe orașul Atena, și doria să își extindă puterea asupra liberului popor, i-a mers lucrul foarte greu, pentru că agitatorii în frunte cu Demosthenes n'au lăsat cu nici un preț ca acest vestit rege macedonean să poată pleca Atena în lanțurile robiei. Atunci a trimis vorba Filip Atenienilor: alungați agitatorii și veți vedea ce fericiți veți fi. Poporul osândit de atâtea războaie, era aproape înclinat să alunge pe agitatori, și era cât p'aci să-i trimită în exil. Atunci zise Demosthenes cetățenilor săi: Bine, ne despărțim de voi, ca să puteți trăi în bună pace cu Filip Macedoneanul, dar înainte de a pleca dați-ne voie să ne luăm rămas bun de la voi, adunați-vă deci în piață. S'a adunat poporul, Demosthenes a vorbit: Iubiți frați! Înainte de a pleca din Atena, voi să vă spun o poveste. (S'auzim!) S'a întâmplat, că lupii năpăstuiau turma de oi. Cu toată paza păstorului tot furau lupii câte o oaie din turmă, atunci au trimis lupii vorba oilor: alungați păstorii, o să vă păzim noi pe voi și atunci veți vedea, că nu vă mai mâncăm. Oile proaste au alungat păstorii. Și zice Dem. poporului: Ce credeți frați Atenieni, ce a fost urmarea? Lupii au sfâșiat toată turma. După acestea poporul atenian n'a mai voit să se despartă de acei agitatori și cu Dem. și cu ceilalți împreună, au luptat mai departe împotriva lui Filip Macedoneanul. (Sgomot.)

Zilele trecute i-s'a întâmplat un lucru ciudat prietenului meu Aurel Vlad, (S'auzim! S'auzim!), care a umblat prin cercul Bocșei, unde în cerc restrâns a povestit cu unii, cu alții, despre lucruri politice. (S'auzim! S'auzim!) Un moșneag bătrân i-a zis aici: Vai, domnule, de ce n'a născut maică-ta patru ca și tine. (Il. ritate. Aplauze în centru). Și cetățeanul acesta român a cetit doar cuvintele sincere ale dlui ministru de interne și cu toate acestea a dorit, ca agitatorii să se împătrească (megnyégszereződjenek). (Il. ritate.)

Mă bucur foarte mult, că dl ministru de interne e de față, de oarece vreau să citez cuvintele tatălui său. La 1861, pe vremea discuției asupra proiectului de răspuns la mesajul de tron, proiect prezentat de Francisc Deák, — contele Iuliu Andrassy a motivat într-o vorbire clasică faptul, că pentru Austria și pentru dinastie e de un interes mult mai mare, ca Ungaria să fie o țară constituțională și liberă, decât să fie o țară supusă Austriei și lipsită de constituție. A spus-o Andrassy, marele Andrassy, nu cel de astăzi. (Il. ritate. Voci: Trăiască Andrassy!) (Ceteste): „Cine ar putea crede, că pentru apărarea intereselor dinastiei ar fi mai puțin potrivită o Ungarie, care în dualismul cu Austria și-ar găsi cea mai bună garanție a constituției sale, — decât o Ungarie, care nu poate spera restituirea constituționalității sale, decât în momentul, când i-ar vesti-o tunurile dușmanului, ce se apropie?” Ce vorbe frumoase sunt acestea! Le voi aplica la împrejurările noastre. Eu zic: Cine ar putea crede, că pentru puterea Ungariei ar fi mai puțin puternică... (Sgomot pe galeria nr. VII.)

Prezidentul: Rog publicul de pe galeria nr. VII. să rămână în liniște, căci altminteri voi ordona evacuarea galeriei. (Aprobări.)

V. Goldiș: Cine-ar putea crede, că acele naționalități ar putea fi sprijin mai slab Ungariei, cari naționalități ar posedă

garanția supremă a naționalității lor, tocmai în puterea Ungariei?

Cum ar putea fi acele popoare, cari și-ar nădăjdi salvarea naționalității lor numai dela tunurile dușmanilor externi ai țării?

Să mă credeți domnilor, că naționalitățile, cari își vor găsi sprijinul cel mai mare și mai puternic în forța acestei țări, vor fi garanții mult mai puternice a fetei și fericirii țării.

Onor. cameră! Dacă este adevărat — dupăcum am auzit de mai multeori — că este trădător de patrie celce-și iubește cu patimă naționalitatea, (Sgomot. Voci în stânga: Asta nime n'a zis-o), dacă sunt trădătoare popoarele, cari cer să se cultive în limba proprie; dacă sunt trădători, ceice pretind să fie cărmuiți în limba lor și să le facă dreptate în limba lor, atunci onor. cameră da, suntem trădători de patrie (mișcare). Dar onorată cameră, dacă din contră este patriot acela, care niciodată nu s'a abătut dela credința față de patria și tronul, dacă este patriot celce-și jertfește sângele pentru patrie, (Voci: Pentru patria maghiară!), ceice de sute de ani își varsă sângele pe câmpiile de războiu, (Mare sgomot din stânga. Contraziceri. Prez. sună), atunci noi și poporul nostru suntem cei mai buni patrioți. Și acela va fi un bărbat mare de stat, care va ști concilia această tradare cu acest patriotism.

Față cu lozincile prigonirii, pe cari domnul ministru de interne le-a întrebuit față cu noi, (Contraziceri în stânga), față cu glasul urei ce mereu se aude aici, eu propoveduesc lozincă iubirii. (Sgomot, s'auzim! S'auzim!) Să zidim domnilor templul sfânt al concordiei, la al cărui altar toate popoarele țării să se poată ruga cu inimă pentru o Ungarie puternică, mare și independentă. (Voci în stânga. Asta ne place!)

Proiectul de lege nu-l primesc. (Aprobări în centru.)

Prezidentul: suspendez ședința pentru 10 minute.

NOUȚĂȚI.

Procesul nostru. Sâmbătă, 9 Februarie n. a fost redactorul nostru, dl Teodor V. Păcățian, la judele de instrucție al tribunalului reg. din loc, pentru a fi ascultat în procesul intentat „Telegrafului Român” pentru agitație. E în procesul articolul „Agitatorii” (din numărul 133, anul trecut) scris de un colaborator etern al ziarului nostru.

Românii gr. ort. din Budapesta s'au prezentat Vineri prin o deputațiune la dl ministru de culte și instrucțiune publică Apponyi, și i-au înaintat o rugare, de cuprinsul, ca până la finalizarea procesului intentat bisericii grecești din Budapesta, să le permită ținerea serviciului divin în biserica grecească, prin preotul lor și în limba lor, cum a fost mai înainte. Deputațiunea a fost compusă astfel: Ilustritatea Sa dl Dr. Iosif Gall, membru în casa magnatilor, George Sida, preotul Ghenadie G. Bogoevici și avocatul Dr. Emil Babeș. În numărul viitor vom publica rugarea, primită cu poșta de astăzi.

Nouă comunitate bisericească. Din Hodmezővásárhely se anunță, că Românii de acolo au ținut o adunare, în care au hotărât să repășească din biserica gr. ort. grecească și să se constituie în o nouă comunitate bisericească română.

Dl. Augustin Paul, șefredactorul „Luptei”, din Budapesta a fost numit de guvernul român secretar prim la consula-tul român din Budapesta.

† Letitia Gan, fiica dlui protopop din Ofenbaia, Vasile Gan, după grele și lungi suferințe, împărțită cu sf. taine ale mirumbanzilor, și-a dat robulul suflet în mâna creatorului, în 20 Ianuarie (2 Februarie) la 7 ore post, m., în al 18-lea an al fragedei și nevinovatei vieți, lăsând în adânc doliu pe iubii săi părinți, frați, buni și alte rudeni. Însemnarea a avut loc luni în 22 Ianuarie (4 Februarie) la 12 ore din zi, în cimitirul gr. or. din Ofenbaia. „Plăcut eră Domnului sufletul ei, pentru aceasta s'a grăbit a o scoate pe ea din mijlocul răutății”. În. Solom. 4, 14. Ușoară fie-i țărina și somnul lin.

Maiestatea Sa la Praga. Din cauza timpului friguros și a ninsurilor mari, călătoria Maiestății Sale la Praga a fost amânata până în Martie.

Expoziție iubilară. Zilele trecute s'a ținut o consfătuire în ministerul de comerț dela Viena, și s'a luat hotărârea, că în anul viitor 1908 să se aranjeze o expoziție iubilară în Viena, din incidentul împlinirii anului al 60-lea, de când Maiestatea Sa a urcat tronul ca împărat al Austriei.

Congresul căpitanilor de poliție din Ungaria se va ține în 18 Februarie n. în Budapesta. Va cere, probabil, ca poliția să fie statificată în țara noastră.

Hotărâre laudabilă. Locuitorii din o comună mică de lângă Eperjes, au luat firma hotărâre, la indemnul preotului lor, să nu mai calce pragul birtului și peste tot să nu mai bea beuturi alcoolice. Oamenii vrednici de laudă!

Prigonirea preoților. Guvernul francez a luat hotărârea, ca preoții de pe corăbiile de războiu să fie delaturăți.

Revoltă pe o corabie americană. Pe bordul unei corăbii americane „Tennessee” a izbucnit o revoltă. Matrozii, cari erau nemulțumiți cu tractarea brutală a oficerilor, au puscat asupra acestora, omorând pe unul din ei, iar pe mai mulți i-au rănit. Soldații de marină, cari au fost chemați în ajutor, au înăbușit răscoala. În luptă cu matrozii a fost rănit și unul din ei.

Un apostol macedonean. În Macedonia a murit în zilele din urmă cel dintâi Român care a deschis școală românească în Macedonia, învățătorul Atanasescu. A scris pentru școlile aromâne treisprăzece cărți în dialect, având convingerea că este o greșală a despoia pre Aromânii de limba lor și a le da școli cu limba românească literară.

Anarchia din Bulgaria. Asociația învățătorilor din Sofia a luat hotărârea unanimă de a vota pentru ajutorarea greviștilor dela căile ferate de acolo 5 mii franci. În caz de lipsă le vor mai pune la dispoziție alt 5000. Noul ministru de culte a protestat, că averea fondului școlar se folosește spre astfel de scopuri, și a făcut propunere guvernului, ca toți învățătorii să fie dimiși din serviciul statului. În urma dimiterii profesorilor de universitate și acum a învățătorilor, Bulgaria ajunge în situația de a nu mai avea nici dascăli nici școlari.

Foc mare în Fiume. În 6 Februarie n. a izbucnit în portul din Fiume un foc groaznic care a nimicit întregul elevator, proprietatea căilor ferate ungare. În elevator se găseau 300—400 vagoane cu grâu și săcară, unele vagoane cu zahăr, precum și cu alte mărfuri. Pagubele se urcă la 3 milioane cor.

Defraudare la „Pester Lloyd”. Din Budapesta se anunță, că Max Guttenstein, casierul ziarului „Pester Lloyd”, a dispărut, având grije să ducă cu sine și suma de 35.000 coroane. Autoritățile au deschis o anchetă împotriva fugarului.

I-s'a urât de domnie. Din Stockholm vin știri, că Oscar, regele Svediei are intențiunea să abdică de tron în favorul moștenitorului de tron. În 6 Ianuarie își va sărbui regele nunta de aur și cu aceea ocaziune va abdice, căci i-s'a urât de domnie.

Sinucidere. Directorul filialei din Chichinda Mare a băncii naționale săsești din Brașov s'a sinucis Vineri dimineață, trăgându-și un glonte prin creier. În timpul din urmă suferia de nervozitate. În manipularea băncii nu s'a aflat nici cea mai mică disordine.

Studenți chinezi în Europa. Vre-o 40—50 mii de studenți din China — după cum se vestește din Berlin — doresc a-și face studiile universitare în anul viitor în Europa.

Dl Dr. Nicolae Vecerdea, avocat și director al filialei „Albina” din Brașov, a binevoit a se înscrie între membrii pe viață ai „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu”, cu taxa de 80 cor.

Atentat. Din Constantinopol se scrie, că George Cristici, fiul natural al regelui Milan, a fost atacat pe stradă în zilelele trecute de un necunoscut, străpungându-l cu pumnalul. Având notițial în buzunar, puterea loviturii a fost împedecată, așa că s'a ales numai cu o rană mică și nepericuloasă. Nu se știe cauza atentatului.

Agata Bârsescu, celebra tragediană română, a plecat din București Vineri la Berlin și de acolo la Lipsca, unde e angajată pentru câteva reprezentații. Peste vre-o două săptămâni vine îndărăt la București și va începe un turneu prin țară.

„Zlăgneana”, institut de credit și economii în Zlatna, pătrunsă de importanța clasei noastre de mijloc și cu dorința de a se crea în Sibiu, centrul de unde să se provadă cu timpul toate localitățile noastre mai de samă, cu meseriași buni și destoinici, a binevoit a se înscrie între membrii pe viață ai „Reuniunii sodalilor români din Sibiu”, cu taxa de 50 cor. În anul trecut la aceiași reuniune s'au fost înscris drept membri fondatori banca „Patria” din Blaj și „Casa de păstrare” din Săliște.

Din isprăvile unui notar. Notarul comunei Petrila (com. Hunedoarei) Székely Benő a cumpărat dela săteni prin înșelăciune o pădure de vre-o 8766 jugăre pe un preț de tot minimal. El chemă pe rând la dânsul pe săteni și cumpără dela fiecare partea sa de pădure pentru un preț de nimica (20—40 coroane pentru avere de 800—1000 cor.), bieții săteni nu cunoșteau nici întinderea pădurii, nici deosebsoria notarului în contract. Ajutat de adjunctul său Ioan Caba a făcut și alte mișelii, pe baza unor contracte false a înscris 86 parcele de ale morților pe numele advocaților Abraham József și Török. Păcătoșii au fost însă descoperiți. Adjunctul a scăpat în România, notarul însă a fost arestat și pe averea lui s'a pus sechestru.

Al 102-lea. Casariatul „Reuniunii române de înmormântare din Sibiu”, a solvit ajutorul statutar după răposatul membru Lin. Lazăr n. Pescariu, zilerită.

Acesta este al 102-lea caz de moarte în sinul Reuniunii române de înmormântare sibiene.

Pentru fiecare viier, e de mare însemnătate alegerea și tractarea viței de vie. În privința aceasta dă cu plăcere deslușiri și sfat „Pepinieria milenară” din Nagyösz, comitatul Torontál, care îi condusă de oameni experți și pricepuți. Catalogul asortat îl trimite gratis și franco, la cerere ori și cui.

Cărți și reviste.

„Viitorul”, revistă bisericească și didactică, redactată de un comitet, sub direcția profesorului Dr. D. G. Boroianu. Prim-redactor: V. Oiaga nr. 10—11 cuprinde: Ipoerisia. Vorbe explicate, de Gh. Ghibănescu. Din scrierea lui Chamberlain, de I. Rădulescu. Obicee păgubitoare, de Pr. C. D. Dări de seamă, Cronica bisericească. Conferențe pastorale etc. Apare în 24 numere pe an. Abonamentul pe un an 6 lei. Redacția și administrația: București, str. Princip. Unite 10.

ECONOMIE.

„Bihoreana”, institut de credit și economii, societate pe acții în Oradea-mare, în 27 Februarie n. c. își ține a opta adunare generală ordinară. Intre obiectele puse la ordinea zilei se află și propunerea să se urce capitalul social al institutului dela 600.000 la 1.200.000 cor. Bilanțul anului trecut e încheiat cu un profit net de 71.037 cor. 5 flieri. Directorul institutului e dl Dr. Coriolan Pap.

„Dacia”, institut de credit și economii în Orăștie, își ține adunarea generală ordinară a cincia în 4 Martie n. 1907 în localul institutului. Bilanțul anului trecut e încheiat cu un profit curat de 14.072 cor. 67 flieri. Capitalul social e 100.000 cor. Director executiv Dr. Aurel Muntean.

Teatru.

Luni: Jung Heidelberg, operetă. Marți: Husarenfieber, comedie.

Poșta redacției.

Dlul G. Furdul. După rege nu se poate. Dar din caz în caz se admite. Adresează rugare venerat. Conzistoriu.

